

Atmosfer Dışı Uzaya Gönderilen Cisimlerin Tescili Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 8.4.1994 Sayı : 21899)

Kanun No
3979

Kabul Tarihi
31.3.1994

- MADDE 1. – 14.1.1975 tarihinde imzaya açılarak 15.9.1976 tarihinde yürürlüğe giren “Atmosfer Dışı Uzaya Gönderilen Cisimlerin Tescili Sözleşmesi”ne katılmamız uygun bulunmuştur.
- MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
- MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ATMOSFER DIŞI UZAYA GÖNDERİLEN CİSİMLERİN TESCİLİ SÖZLEŞMESİ

Bu Sözleşmeye taraf olan devletler,

Atmosfer dışı uzayın araştırılması ve barışçıl amaçlarla kullanımını geliştirme konusunda tüm insanlığın ortak menfaati olduğunu kabul ederek,

27 Ocak 1967 tarihli; Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil Atmosfer Dışı Uzayın Araştırılması ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Düzenleyen Prensipler anlaşmasının, Devletlerin kendi ulusal aktiviteleri için atmosfer dışı uzayda yaptıkları çalışmalarında uluslararası sorumluluk taşıyacaklarını ve bu sorumluluğun uzaya yerleştirilen cismin kayıt işlemlerini yapan Devlete ait olduğunu beyan ettiğini hatırlayarak,

Astronotların Kurtarılması ve atmosfer Dışı Uzaya Gönderilen Cisimlerle Astronotların Geri Dönüşü ile ilgili 22 Nisan 1968 Tarihli anlaşmanın, uzaya cisim gönderen otoritelerin, hak sahibi oldukları sınırların dışındaki uzaya fırlattıkları bu cisimlerin geri dönüş tarihinden önce, istek üzerine, tanımlayıcı hertürlü bilgiyi sağlayacaklarını belirttiğini hatırlayarak,

Ayrıca, 29 Mart 1972 tarihli, Uzay Cisimlerinin Sebep Olacağı Zarara İlişkin Uluslararası Sorumluluk Sözleşmesinin; uzay cisimlerinin neden olduğu zararın uzaya cisim gönderen ülkeye yüklediği sorumlulukları belirleyen uluslararası kural ve usulleri tespit ettiğini anımsayarak,

Ay ve Gök Cisimleri dahil, Atmosfer Dışı Uzayın Araştırılması ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Düzenleyen Prensipler anlaşması ışığı altında, atmosfer dışına gönderilen uzay cisimlerinin, bu cismi uzaya yerleştiren Devlet tarafından ulusal tescil işleminin yapılmasını isteyerek,

Ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliğince, atmosfer dışı uzaya gönderilen cisimler için zorunlu olarak merkezi tescil işlemi yapılması ve bunun devam ettirilmesini isteyerek,

Uzay cisimlerinin tanımlanmasında Taraf Devletlere yardımcı olmak üzere ilave yol ve yöntemlerin sağlanmasını isteyerek,

Uzaya gönderilen cisimler için zorunlu kayıt sistemi getirilmesinin, özellikle cisimlerin tanımlanmasında yardımcı olacağına ve atmosfer ötesi uzayın kullanılması ve araştırılması için uluslararası hukukun uygulanması ve geliştirilmesine katkıda bulunacağına inanarak,

Aşağıdaki hususları kabul etmişlerdir.

MADDE I

Bu sözleşmede yer alan

- a) “Uzaya Cisim Gönderen Devlet” terimi

- i. Bir uzay cismini uzaya gönderen ya da gönderten Devleti,
- ii. Ülke sınırları içinden veya tesislerinden uzay cisimi gönderilen Devleti, ifade eder.

b) "Uzay Cismi" terimi bir uzay cisminin parçalarını olduğu kadar onu gönderen uzay aracı ve onun parçalarını da kapsar.

c) "Tescil Eden Devlet" terimi Madde II'ye uygun olarak uzaya gönderilen cismin tescil işlemini yapan Devleti ifade eder.

MADDE II

1. Bir uzay cisimi dünya etrafındaki yörüngesine veya daha uzaktaki bir yörüngeye yerleştirildiğinde, cisimi uzaya gönderen Devlet, kayıtların tutulduğu kayıt sistemine kaydettirmek suretiyle cismin tescil işlemini yapacaktır. Uzaya cisim gönderen her Devlet böyle bir kayıt işlemi yapıldığı Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirecektir.

2. Bir uzay cisimi ile ilgili olarak, cisimi gönderen iki veya daha fazla Devlet söz konusu olduğunda, Ay ve Diğer Gök Cisimleri dahil Akmosfer Dışı Uzayın araştırılması ve kullanımında Devletlerin Faaliyetlerini düzenleyen Prensipler anlaşmasının VIII inci maddesi hükümleri gözönüne alınarak ve uzaya cisim gönderen Devletler arasında uzay cisminin ve ilgili personelin yetki ve kontrolüne ilişkin yapılmış veya yapılacak anlaşmalara herhangi bir zarar getirilmeksizin, bu maddenin 1 inci paragrafı uyarınca cismin tescil işlemini kimin yapacağını, bu Devletler müştereken belirleyecektir.

3. Her bir tescil işleminin kapsamı ve hangi şartlar altında sürdürüleceği, tescili yapan ilgili Devlet tarafından belirlenecektir.

MADDE III

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Madde IV uyarınca verilen bilgilerin kaydedileceği bir Kayıt Sistemini muhafaza edecektir.

2. Bu kayıt sistemindeki bilgilere tam ve açık erişim mümkün olacaktır.

MADDE IV

1. Tescil eden her Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine, mümkün olan en kısa sürede, kendi kayıt sistemindeki her uzay cisimi ile ilgili olarak aşağıdaki bilgileri verecektir.

- a. Uzaya Cisim Gönderen Devlet veya Devletlerin isimleri,
- b. Uzay cismini tanıtan uygun bir isim veya tescil numarası,
- c. Gönderiliş tarihi ile gönderen ülke veya gönderiliş yeri,
- d. Aşağıdakiler dahil olmak üzere temel yörünge parametreleri :
 - i. Yörünge nin ekvator düzlemini kestiği noktalar arasındaki süre,
 - ii. Yörünge nin eğikliği,
 - iii. Dünyadan en uzak noktası,
 - iv. Dünyaya en yakın noktası,
 - e. Uzay cisminin genel fonksiyonu,

2. Tescil eden her Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine zaman zaman kendi kayıt sistemindeki bir uzay cismine ilişkin ilave bilgi verebilir.

3. Tescil eden her Devlet, hakkında daha önce bilgi verdiği dünya etrafındaki bir yörüngeye yerleştirilmiş ancak artık yörüngede olmayan uzay cisimleriyle ilgili olarak, mümkün olabildiğince fazla ve en kısa sürede Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bilgi verecektir.

MADDE V

Dünya etrafındaki veya daha uzaktaki bir yörüngeye yerleştirilen bir uzay cisimi, ismiyle veya Madde IV, paragraf 1 (b)'de belirtilen tescil numarasıyla veya her ikisiyle birlikte tanımlandığın-

da, tescili yapan Devlet, Madde IV uyarınca uzay cismine ilişkin bilgileri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderirken bu durumu da bildirecektir. Böyle bir durumda Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri bu bildirimini kayda geçirecektir.

MADDE VI

Bu Sözleşme hükümlerinin uygulanması esnasında bir Taraf Devlet, kendisine veya halkına veya tüzelkişilere zarar veren veya tehlikeli veya zararlı olabilecek mahiyetteki bir uzay cismini tanımlayamaz ise, diğer Taraf Devletler, özellikle uzay monitör ve izleme imkânlarına sahip Devletler, ellerindeki imkânları en iyi şekilde kullanmak suretiyle, o Taraf Devlet veya onun adına Genel Sekreter aracılığı ile yapılacak istek üzerine, cismin teşhisi için adil ve makul şartlarla yardım sağlayacaklardır. Böyle bir talepte bulunan Taraf Devlet, imkânların elverdiği ölçüde, talebe gerekçe olacak olayların zamanı, mahiyeti ve ayrıntıları ile ilgili bilgileri sunacaktır. Yardımların ne şekilde yapılacağına ilişkin düzenlemeler ilgili taraflar arasındaki anlaşmayla belirlenecektir.

MADDE VII

1. Bu Sözleşmenin VIII-XII (dahil) Maddeleri hariç tutulmak üzere, Sözleşmede Devletlere yapılan atıflar, uzay faaliyetlerinde bulunan uluslararası, hükümetlerarası teşkilatlar için de geçerlidir. Ancak böyle bir teşkilatın, bu Sözleşme ile sağlanan hak ve yükümlülükleri kabul ettiğini beyan etmesi ve teşkilata üye ülkelerin çoğunluğunun bu Sözleşmeye ve Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil Atmosfer Dışı Uzayın Araştırılması ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Düzenleyen Prensipler Anlaşmasına taraf olmaları gerekmektedir.

2. Böyle bir teşkilata üye ve bu Sözleşmeye taraf olan Devletler, teşkilatın bu Maddenin 1 inci paragrafına göre bir deklarasyon yapmasını temin amacıyla her türlü gerekli tedbiri alacaklardır.

MADDE VIII

1. Bu Sözleşme New York'taki Birleşmiş Milletler binasında tüm Devletlerin imzalarına açık tutulacaktır. Bu Sözleşmeyi, bu maddenin 3 üncü paragrafına göre yürürlüğe girmeden önce imzalamamış olan bir Devlet, herhangi bir zamanda Sözleşmeye taraf olabilir.

2. Bu sözleşme İmzacı Devletlerin onayına tabi olacaktır. Onay ve kabul belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine teslim edilecektir.

3. Bu Sözleşme, onay belgelerini Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine teslim eden Devletler arasında beşinci onay belgesinin teslim edildiği tarih itibariyle yürürlüğe girecektir.

4. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesini müteakip onay veya kabul belgelerini teslim eden Devletler için Sözleşme, onay veya kabul belgelerinin teslim edildiği tarih itibariyle yürürlüğe girecektir.

5. Genel Sekreter tüm İmzacılara ve Sözleşmeyi kabul eden Devletlere; her imza tarihini, onay ve kabul belgelerinin teslim edildiği tarihi, yürürlüğe giriş tarihi ve diğer hususları süratle bildirecektir.

MADDE IX

Bu Sözleşmeye taraf her Devlet Sözleşmede değişiklik yapılmasını teklif edebilir. Değişiklikler, değişiklikleri kabul eden Taraf Devletler için çoğunluk sağlandığında, geriye kalan diğer Taraf Devletler için değişikliği kabul ettiği tarihlerde yürürlüğe girecektir.

MADDE X

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden on yıl sonra, Sözleşmenin geçmişteki uygulaması dikkate alınarak, Sözleşmede revizyon yapılmasının gerekli olup olmadığını inceleyebilmek bakımından Sözleşmenin gözden geçirilmesi hususu Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun geçici gündemine alınacaktır. Bununla beraber, Sözleşmenin beş yıl yürürlükte kalmasından sonra herhangi bir tarihte, Taraf Devletlerin üçte birinin teklifi ve Taraf Devletlerin çoğunluğunun mutabakatı ile bu

3979

31.3.1994

sözleşmenin gözden geçirilmesi için bir konferans yapılacaktır. Böyle bir gözden geçirmede uzay cisimlerinin tanımlanması dahil her türlü teknolojik gelişmeler dikkate alınacaktır.

MADDE XI

Bu Sözleşmeye taraf olan her devlet, yürürlüğe giristen bir yıl sonra Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yazılı olarak bildirmek suretiyle, Sözleşmeden çekilme bildirimini verebilir. Böyle bir çekilme, bildirim alınmasından itibaren bir yıl süre içinde gerçekleştirilebilir.

MADDE XII

Bu Sözleşmenin Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca orijinal metinleri aynı doğrulukta olup, onaylı kopyalarını tüm İmzacılara ve Sözleşmeyi kabul eden Devletlere gönderecek olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine teslim edilecektir.

Bunun bir belgesi olarak, aşağıda imzaları bulunanlar, hükümetlerinin tam yetkilileri sıfatıyla bin dokuzyüz yetmiş beş yılının ondört Ocak tarihinde New York'ta imzaya açılan bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
27	53	13
34	90	6
56	83	168:169,196:200
	84	226:227,234,279:283

I. – Gerekçeli 334 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 83 üncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II. – Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu görüşmüştür.

III. – Esas No. : 1/366